

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 357/09-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. B., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I č. k. 3 Pv 368/07-27 z 8. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. B. o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. augusta 2009 doručená sťažnosť JUDr. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 3 Pv 368/07-27 z 8. júna 2009.

2. Zo sťažnosti a z predložených príloh vyplýva, že označeným uznesením z 8. júna 2009 prokurátor okresnej prokuratúry s poukazom na ustanovenie § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľky Policajného zboru z 27. apríla 2009, ktorým proti nemu vzniesla obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku za trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 2 písm. b) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku (ďalej aj „uznesenie vyšetrovateľky“).

3. Prijatiu uznesenia vyšetrovateľky podľa tvrdenia sťažovateľa predchádzalo uzatvorenie mandátnej zmluvy z 20. januára 2004 medzi sťažovateľom (ako advokátom) a spoločnosťou W. R., s. r. o. (ďalej len „W.“), ktorej predmetom bolo poskytovanie právnej pomoci a na základe ktorej (a viacerých ďalších splnomocnení udelených spoločnosťou W.) sťažovateľ poskytoval uvedenej spoločnosti právnu pomoc (poskytovanie právneho poradenstva, spracúvanie podkladov od spoločnosti, pripravovanie a vyhotovovanie právnych analýz a právnych podaní, právne zastupovanie spoločnosti pred viacerými orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky vrátane súdov všetkých stupňov a ústavného súdu). Spoločnosť W. mu odmenu za poskytnuté právne služby nevyplatila a 13. septembra 2005 písomne uznala svoj dlh za poskytnuté právne služby. V dôsledku vyhláseného konkurzu na majetok spoločnosti W. si sťažovateľ ako konkurzný veriteľ 18. novembra 2005 riadne prihlásil svoju pohľadávku za poskytnuté právne služby, o ktorej do času podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne rozhodnuté.

4. Podľa názoru sťažovateľa namietané uznesenie z 8. júna 2009 prokurátor odôvodnil len všeobecným konštatovaním, že *„postup vyšetrovateľa bol v danom štádiu trestného konania správny a v plnom súlade so zákonom“*. Prokurátor v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že *„z... dôkazov vyplýva, že hoci JUDr. M. B. právne služby*

v sume 5.913.145,70 Sk spoločnosti W. R., s. r. o. nikdy nefakturoval, uplatnil si takúto pohľadávku v konkurznom konaní. Všetci vypočutí svedkovia pritom popierajú, že by právne služby v takomto rozsahu poskytol, keďže nikdy nikomu špecifikáciu ním poskytnutých služieb nepredložil. Samotný JUDr. M. B. v postavení svedka odmietol rozsah poskytovaných služieb špecifikovať s odvolaním sa na ochranu záujmov klienta, a to i napriek tomu, že ho samotný klient o takúto špecifikáciu žiadal. Uvedené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že pohľadávka uplatnená JUDr. M. B. je fiktívna, a že jeho cieľom bolo obohatiť sa na úkor ostatných veriteľov spoločnosti W. R., s. r. o.“.

5. Sťažovateľ vo vzťahu k už uvedenému uzneseniu (bod 4) namieta najmä to, že

- a) *„Uvedené konštatovania prokurátora vychádzajú zo zjavne nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a z nesprávnych právnych úvah“,*
- b) *„Tvrdenie prokurátora, že všetci vypočutí svedkovia popierajú poskytnutie právnych služieb v uplatnenom rozsahu je nepravdivé“ (napr. svedkyňa PhDr. E. H., konateľka spoločnosti W.),*
- c) *„Rovnako nepravdivé je aj tvrdenie prokurátora, že sťažovateľ špecifikáciu poskytnutých právnych služieb nikdy nikomu neposkytol“,*
- d) *«Aj konštatovanie prokurátora, že „pohľadávka JUDr. M. B. je fiktívna“ je v zjavnom rozpore so skutkovým aj právnym stavom veci».*

6. Na základe už uvedenej a ďalšej skutkovej a právnej argumentácie obsiahnutej v sťažnosti sťažovateľ zastáva názor, že namietaným uznesením okresnej prokuratúry z 8. júna 2009 boli porušené jeho ústavou a listinou chránené práva, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo JUDr. M. B. na súdnu a inú právu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a článku 36 ods. 1 Listiny..., v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 152 ods. 4 Ústavy... uznesením Okresnej prokuratúry... č. k. 3 Pv 368/07-27 z 8. júna 2009 porušené bolo.

Uznesenie Okresnej prokuratúry... č. k. 3 Pv 368/07-27 z 8. júna 2009 zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Okresná prokuratúra... je povinná uhradiť JUDr. M. B.. trovy právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. M. L., advokátky, do desiatich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné, a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

10. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní preskúmať, či uznesením okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 368/07-27 z 8. júna 2009 (bod 2, 3 a 4), ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľky o vznesení obvinenia proti jeho osobe, boli porušené označené základné práva sťažovateľa.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa smeruje proti rozhodnutiu okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti proti vzneseniu obvinenia, t. j. v okolnostiach danej veci proti orgánu prípravného konania, pričom ústavnému súdu bola sťažnosť doručená v štádiu prípravného konania, t. j. v tom štádiu trestného konania, keď o odôvodnenosti, a teda zákonnosti a ústavnosti trestného stíhania sťažovateľa meritórne zatiaľ všeobecné súdy nerozhodovali.

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému, a príp. aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom vznesení obžaloby) ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat' porušenie

svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou, ku ktorým malo podľa jeho názoru dôjsť v dôsledku protiprávneho postupu vyšetrovatelky a prokurátora okresnej prokuratúry v predmetnej trestnej veci. Tak ako súd prvého stupňa, ktorý bude (je) oprávnený konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa, aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05 alebo II. ÚS 294/06), t. j. aj skutočností, ktoré vytyka sťažovateľ voči namietanému uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry v predloženej sťažnosti.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat porušenia ústavou chránených základných práv a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené.

14. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ mal (má) v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinnú prostriedky na ochranu svojich základných práv, ktoré mali byť porušené postupom a označeným rozhodnutím prokurátora. Za daných okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje ústavný dôvod na to, aby ústavný súd vstupoval v predmetnej trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov. Naopak, skutočnosť, že všeobecné súdy môžu podľa platného právneho poriadku sťažovateľovi poskytnúť účinnú ochranu ústavou chránených práv a slobôd, vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

15. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 2/09 zo 17. marca 2009, ústavný súd primerane významu tejto námietky poukazuje na odlišnú situáciu, ktorú ústavný súd posudzoval („... *okresná prokuratúra na námietky sťažovateľa... fakticky nereagovala*“), ako aj na skutočnosť, že rozhodovacia prax ústavného súdu je v právnych záveroch uvedených v bodoch 11 až 14 doteraz nezmenená (§ 6 zákona o ústavnom súde), a teda je stabilná.

16. Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2009